

Kansalliskielilautakunta 30.10.2024 § 33

§ 33

Osavuositarkastuksen 1.1.-30.6.2024 merkitseminen tiedoksi

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Rajahalme Ville

Päätösehdotus

Palvelulinjajohtaja, Sote-palvelutuotanto, ruotsinkieliset palvelut Öberg Benita

Käsittely

Kansalliskielilautakunta päättää merkitä tiedoksi osavuositarkastuksen ajalta 1.1.-30.6.2024.

Jäsen Särs oli poissa kokouksesta tämän asian käsittelyn ajan klo 18.19–18.22.

Jäsen Ahde oli poissa kokouksesta tämän asian käsittelyn ajan klo 18.28–18.35.

Talousjohtaja Rajahalme poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 18.50.

Päätös

Kansalliskielilautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Aluevaltuusto on 12.12.2023 § 70 hyväksynyt talousarvion ja -suunnitelman vuosille 2024–2026. Hyvinvointialueen talousarvio perustuu asetettuun hyvinvointialuestrategiaan sekä siitä johdettuihin palvelustrategiaan ja pelastustoimen palvelutasopäätökseen.

Osavuositarkastuksessa raportoidaan strategian valtuustokauden tavoitteiden toteutuminen, käyttötalouden toteutuminen palvelualueittain, lisäksi kuitenkin HUS omana kokonaisuutenaan, sekä investointiosan, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan toteutuminen. Lisäksi annetaan tilinpäätösennuste. Myös mahdolliset talousarvion muutostarpeet esitetään ensisijaisesti osavuositarkastusten yhteydessä.

Vuoden 2024 talousarvion yhteydessä päätettiin noin 50 miljoonan euron suuruudesta talouden tasapainotustoimenpiteiden kokonaisuudesta, jonka tavoitteena on varmistaa, että hyvinvointialueen palvelut pystytään järjestämään rahoitukseen nähden kestäväällä tavalla nykyisessä taloussuunnitelmassa sekä pitkällä aikavälillä.

Hyvinvointialueen talouden tasapainoa ohjataan valtakunnallisesti lain hyvinvointialueesta (611/2021) 115 §:n mukaisesti. Tämän perusteella vuodelta 2023 kertynyt alijäämä, n. 120 miljoonaa euroa, tulee kattaa vuoden 2026 loppuun mennessä. Alijäämän kattamattomuus annettussa määräajassa voi johtaa valtion arviointimenettelyn käynnistymiseen, jossa tarkastellaan hyvinvointialueen kykyä suoriutua taloudellisesti sille laissa

säädetyistä tehtävistä sekä tarvittaessa ohjataan hyvinvointialueen sopeutustoimia valtiojohtoisesti.

Toiminnan ja talouden toteutuminen 1.1.-30.6.2023

Hyvinvointialueuudistus astui voimaan 1.1.2023. Hyvinvointialue on toiminnallisesti siirtymässä palvelutuotannon vakauttamiskeskeisestä vaiheesta niin sanottuun hyötyjen vaiheeseen, jossa korostuvat hyvinvointialueuudistukselle sekä valtakunnallisesti että hyvinvointialueen omassa strategiassa asetettujen palvelureformien toteuttaminen.

Painopisteitä ensimmäisen vuosipuolikkaan aikana ovat olleet palvelustrategian toimeenpano, palvelujen verkosto -suunnitelman laatiminen, talousarvion ja sen yhteydessä päätettyjen tasapainotustoimien hallittu toimeenpano, sekä talouden tilannekuvan täsmentäminen vuoden 2025 talousarviovalmistelua varten. Palveluiden kehitystyö on edennyt nopeasti palvelutuotannossa ja tuleva palvelujen verkosto -suunnitelma osaltaan tulee konkretisoimaan miten kehitystyötä jatketaan tulevien vuosien aikana.

Ensimmäisen vuosipuolikkaan palvelutuotannon nettomenot (=toimintakate) on ollut 899 miljoonaa euroa, mikä on 50,9 % koko vuoden talousarviosta. Toimintatuottoja on kertynyt 88 miljoonaa euroa (53,7 % talousarviosta) ja toimintakuluja 987 miljoonaa euroa (50,9 % talousarviosta). Valtion yleiskatteinen rahoitus on toteutunut ensimmäisen vuosipuolikkaan aikana ennakoidusti ollen 885 miljoonaa euroa (50,0 % talousarviosta).

Onnistumisia talouden tasapainotustoimenpiteiden toimeenpanossa on tapahtunut muun muassa vuokratyövoiman vähentämisen osalta. Myös valtaosa päätöspäätöksistä on saatu pantua täytäntöön suunnitellusti. Osassa toimenpiteitä toimeenpanossa on ollut viiveitä alkuvuodesta, ja näiden toteutumista on vauhditettu toisen vuosineljänneksen aikana.

Tilinpäätösennuste vuodelle 2024

Hyvinvointialueen tilinpäätösennuste vuodelle 2024 on laadittu ensimmäisen vuosipuolikkaan toteumatietojen perusteella. Mahdollisuuksien mukaan tietoja on rikastettu heinäkuun toteumatiedoilla. Alijäämäennuste kuluvalle vuodelle on 33,6 miljoonaa euroa talousarviota heikompi, eli yhteensä 37,4 miljoonaa euroa alijäämäinen. Alijäämäennusteen heikentyminen selittyy palvelujen ostoilla, joissa ylitysenustetta on erityisesti erikoissairaanhoidossa (29,4 miljoonaa euroa). Myös hyvinvointialueen omassa tuotannossa asumispalveluiden ostot ovat olleet ennakoitua suurempaa, mikä synnyttää ylityspainetta loppuvuodelle.

Vaikka hyvinvointialueen tulosennuste on heikentynyt merkittävästi, näyttää alijäämien kattaminen hyvinvointialuelain edellyttämässä aikataulussa vuoden 2026 loppuun mennessä edelleen realistiselta. Talouden tasapainotustoimia on jatkettava osana vuoden 2025–2027 taloussuunnitelman laadintaa, keskittyen pitkällä aikavälillä menotasaan laskeviin rakenteellisiin toimiin.

Hyvinvointialueiden kasvaneista alijäämistä johtuen vuoden 2026 rahoitukseen kohdistuva, vuoden 2024 alijäämiin perustuva,

jälkikäteistarkistus toteutunee ennakoitua suurempana, mikä osaltaan myös helpottaa alijäämän kattamista määräaikaan mennessä.

Toimivalta

Aluevaltuusto päätti 1.10.2024 § 47 hallintosäännön tarkistuksista, jossa kansalliskielilautakunnan tehtäviin lisättiin, että sen tehtävänä on jatkossa lausua aluehallitukselle ehdotuksesta hyvinvointialueen talousarvioksi ja taloussuunnitelmaksi ja seurata oman tehtäväalueensa osalta talousarvion toteutumista. Kansalliskielilautakunta lausuu kuitenkin aluehallitukselle ehdotuksesta hyvinvointialueen talousarvioksi ja taloussuunnitelmaksi jo nyt, vaikka hallintosäännön tarkistukset kansalliskielilautakunnan tehtävissä tulevat voimaan aluevaltuuston päätöksen mukaisesti vasta 1.12.2024, joten kansalliskielilautakunnan tulee saada tietoon myös osavuosikatsaus ajalta 1.1.-30.6.2024.

Liitteet

1 Osavuosikatsaus 1.1.-30.6.2024

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Päätöshistoria